

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

Фармацевтичний та медико-профілактичний факультет
Кафедра фармації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради фармацевтичного і
медико-профілактичного факультету

Протокол № 6 «26» 06 2024 р.

Голова вченої ради,
профектор з науково-педагогічної роботи

Олександр ТОЛСТАНОВ

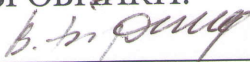
РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП У ФАРМАЦІЮ»

Освітньо-професійна програма	Фармація
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	226 Фармація, промислова фармація
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Статус дисципліни	обов'язкова
Обсяг дисципліни	90 год / 3 кредити

Київ – 2024

Робочу програму навчальної дисципліни «Вступ у фармацію» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Фармація», навчальних та/або робочих навчальних планів, підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Магістр за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація» та відповідних нормативних документів.

РОЗРОБНИКИ:

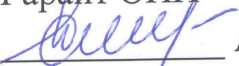

Віктор ТРОХИМЧУК професор кафедри фармації,
професор, д. фарм.н.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ірина ВЛАСЕНКО, доцент кафедри фармацевтичної технології і біофармації
Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика,
доцент, к. фарм.н.

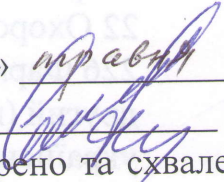
Олександр ШМАТЕНКО, начальник кафедри військової фармації Української
військово-медичної академії, професор, д. фарм.н.

Гарант ОПП

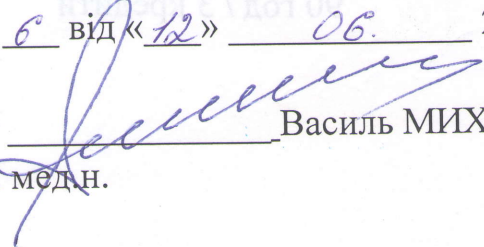

Анна ДРОЗДОВА, професор кафедри фармацевтичної технології
і біофармації, професор, д. фарм.н.

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні
кафедри фармації,

протокол № 4-5 від «30» травня 2024 року

Завідувач кафедри Сергій СОЛОВЙОВ, доцент, д. фарм. н.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні Вченої ради факультету
(ВРФ) фармацевтичного та медико-профілактичного,
протокол № 6 від «12» червня 2024 року

Голова ВРФ Василь МИХАЛЬЧУК,
професор, д. мед.н.

ЗМІСТ

	ст
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	5
4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Структура навчальної дисципліни	10
7. Самостійна робота	11
8. Виконання контрольних робіт для здобувачів заочної форми навчання <i>(за необхідності)</i>	14
9. Методи навчання	15
10. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання	16
11. Рекомендований бібліографічний список	19

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Вступ у фармацію» є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми «Фармація» спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація».

Загальний опис навчальної дисципліни подано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Найменування показників	Опис		
1. Загальна характеристика дисципліни			
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»		
Спеціальність	226 «Фармація, промислова фармація»		
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)		
Мова навчання	українська		
Кількість годин	90		
Кількість кредитів	3,0		
2. Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання			
	очна денна	очна вечірня	заочна
Рік підготовки	1	–	1
Семестр	II	–	II
Лекції	-	–	-
Практичні	-	–	-
Семінарські	36	–	14
Лабораторні	–	–	-
Самостійна робота	54	–	76
Курсова робота (курсний проєкт)	–	–	–
Вид контролю	Залік	–	Залік

2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Навчальна дисципліна «Вступ у фармацію» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти **предметом вивчення якої** є вивчення теоретичних основ та формування важливих базових професійних навиків щодо організації забезпечення населення лікарськими засобами. Навчальна дисциплін базується на вивченні студентами менеджменту та маркетингу у фармації, фармакології, фармакоeкономіки, організації та економіки фармації, фармацевтичного законодавства та інтегрується з цими дисциплінами.

2.2. Мета дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ у фармацію» є формування системи теоретичних основ та формування важливих базових професійних навиків щодо організації забезпечення населення лікарськими засобами для подальшого належного виконання професійних обов'язків фахівцями фармації.

2.3. Завданнями вивчення дисципліни є:

Основними завданнями вивчення дисципліни «Вступ у фармацію» є навчити здобувачів освіти та набути умінь з дозування, фасування та

пакування лікарських засобів в аптечній практиці та ознайомлення студентів з робочими місцями й обладнанням виробничого відділу аптеки; підвищити загальнокультурний рівень сучасного молодого спеціаліста, виховання гордості та відчуття необхідності фармацевтичної спеціальності, пов'язаних з практичною діяльністю фармацевтичного працівника.

2.4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни «Вступ у фармацію» безпосередньо спирається на основи вивчення студентами етики і деонтології у фармації, української мови за професійним спрямуванням, історії України і української культури та інтегруються з цими дисциплінами оскільки вони містять знання та навички для успішного засвоєння даної навчальної дисципліни майбутніми спеціалістами в галузі знань фармація.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання теоретичних основ та формування важливих базових професійних навиків щодо організації забезпечення населення лікарськими засобами необхідні для вивчення дисциплін, а саме: організація та економіка фармації, клінічна фармація та фармацевтична опіка, фармацевтичний менеджмент та маркетинг, соціальна фармація.

3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

Відповідно до освітньої програми «*Фармація*» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 1. Мати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків.

ПРН 3. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму, екологічної безпеки вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.

ПРН 10. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

Навчальна дисципліна «Вступ у фармацію» дозволяє набути здобувачам вищої освіти наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації.

Загальні компетентності:

ЗК2 «Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності»

ЗК8 «Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку фармації, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя»

ЗК10 «Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо»

Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК1 «Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах»

ФК2 «Здатність збирати, інтерпретувати та застосувати дані, необхідні для професійної діяльності, здійснення досліджень та реалізації інноваційних проєктів у сфері фармації»

ФК3 «Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності»

ФК 14 «Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик»

5. Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна структурована за модульним принципом і складається з 1 навчального модулю, а саме:

– навчального модуля № 1 «Історичні аспекти розвитку медицини і фармації від стародавнього світу до сьогодення та організація фармацевтичного забезпечення населення», інтегрованими вимогами до модуля №1 є:

Знати:

- методи застосування інформаційних і комунікаційних технологій у професійній діяльності, накази МОЗ України про організацію зберігання в аптечних закладах різних груп лікарських засобів та медичних виробів;
- форми професійного спілкування державною мовою, усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової спрямованості та перекладати іншомовні інформаційні джерела;
- загальні вимоги до зберігання лікарських засобів в аптеках, методи аптечного контролю, основи організації фармацевтичної інформації в аптеці.

Вміти:

- проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини;
- дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності;

- позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахуванням суспільних і виробничих інтересів;
- здійснювати професійну діяльність використовуючи інформаційні технології, «Інформаційні бази даних», системи навігації, Internet-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології;
- аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати та використовувати її у професійній діяльності;
- проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності при виникненні спалахів інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань;
- визначати переваги та недоліки лікарських засобів різних фармакологічних груп з урахуванням їхніх хімічних, фізико-хімічних, біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей;
- рекомендувати споживачам безрецептурні лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги та фармацевтичної опіки;
- надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у екстремальних ситуаціях;
- здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту;
- планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик;
- сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів;
- виконувати сумлінно свої професійні обов'язки, дотримуватися норм законодавства щодо просування та реклами лікарських засобів;
- володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами.
- виконувати технологічні операції: відважувати, відмірювати, дозувати різноманітні лікарські засоби за масою, об'ємом тощо.

Модуль навчальної дисципліни є логічно завершеним, відносно самостійним, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Змістове наповнення програми навчальної дисциплін у таблиця 2.

Таблиця 2.

Код теми	Назва модулю, теми	Перелік основних питань теми
1	2	3
Модуль 1 «Історичні аспекти розвитку медицини і фармації від стародавнього світу до сьогодення та організація фармацевтичного забезпечення населення»		

1.1.	Історія розвитку стародавньої фармації.	Історія розвитку стародавньої фармації. Значення історії фармації як дисципліни. Емблема медицини. Медицина і фармація в рабовласницьких державах Стародавнього Сходу. Медицина Давнього Єгипту. Медицина і лікознавство Стародавньої Індії. Медицина Китаю. Медицина античної Греції, медичні школи. Життєдіяльність найвидатнішого лікаря старовини Гіппократа. Медицина в Стародавньому Римі. Учення Асклепіада, роботи Галена
1.2.	Історія фармації в епоху середньовіччя.	Історія фармації в епоху середньовіччя. Розвиток алхімії в країнах Сходу. Медицина і фармація її Арабських Халіфатах. Видатні арабські вчені. Життєдіяльність найвидатнішого лікаря середньовіччя - Авіценни. Медицина і фармація в Західній Європі в період раннього середньовіччя, V-X століття. Розвиток фармації в період «класичного» середньовіччя XI-XV століття. Салернська школа. Європейські університети. Медицина і фармація в Західній Європі в період пізнього середньовіччя (епохи Відродження). Основоположник ятрохімії Парацельс.
1.3.	Розвиток медицини і фармації в Україні від Стародавньої Русі до кінця XX століття.	Розвиток медицини і фармації в Україні від Стародавньої Русі до кінця XX століття. Становлення Київської держави і надання лікарської й медичної допомоги в Київській Русі. Напрями розвитку медицини в Київській Русі. Фармація й медицина України XIV-XVII ст. Відкриття перших аптек і медичних шкіл. Функції, роль і значення Аптекарського наказу. Лікарське обслуговування в Україні в першій половині XVIII століття. Відкриття вільних аптек, перспективи розвитку аптечної мережі. Розвиток охорони здоров'я України в другій половині XVIII століття. «Аптекарський Статут», його значення для подальшого розвитку фармації. Надання лікарської допомоги на Галичині. Реформи в галузі фармації в кінці XIX століття. І з'їзд фармацевтів Галичини, його значення в розвитку фармації.
1.4.	Фармація на сучасному етапі розвитку охорони здоров'я	Фармація на сучасному етапі розвитку охорони здоров'я. Тенденції розвитку світового фармацевтичного ринку. Охорона здоров'я і фармація в США. Охорона здоров'я і фармація в Німеччині. Фармація в Австрії. Фармація в Данії. Фармація у Великобританії. Охорона здоров'я і фармація Австралії. Фармація в Канаді. Фармація в Словенії
1.5.	Фармацевтична освіта в Україні.	Фармацевтична освіта в Україні. Розвиток фармацевтичної науки на межі XIX-XX століть. Підготовка фармацевтичних кадрів на теренах сучасної України. Історія становлення підготовки фармацевтичних кадрів. Підготовка фармацевтичних кадрів у незалежній Україні. Національний фармацевтичний університет. Історія, етапи розвитку і напрями діяльності. Фармацевтичний факультет НУОЗУ ім.П.Л.Шупика.
1.6.	Аптека – заклад охорони здоров'я.	Аптека – заклад охорони здоров'я. Загальне ознайомлення з аптекою. Основні завдання і функції аптеки. Організаційна структура аптеки. Номенклатура посад персоналу аптеки. Склад і призначення аптечних приміщень. Зовнішнє оформлення аптечних установ. Законодавчі та нормативні акти, що регулюють санітарно-протиепідемічний режим

		аптек. Вивчення санітарного стану аптеки (прибирання приміщень, миття аптечного посуду). Санітарно-просвітня робота серед населення
1.7.	Основи організації фармацевтичної інформації.	Основи організації фармацевтичної інформації. Фармацевтична інформація як складова науково-технічної інформації. Характеристика документальних та електронних джерел наукової інформації. Методика пошуку фармацевтичної інформації. Аналітико-синтетична обробка фармацевтичної інформації. Класифікація бібліотечних каталогів. Інформаційно-пошукові системи. Довідково-інформаційні фонди. Принципи вивчення потреби у фармацевтичній інформації. Форми і методи поширення інформації про лікарські засоби. Центри (відділи) інформації фармацевтичних підприємств. Основи організації фармацевтичної інформації в аптеці.
1.8.	Реклама у фармацевтичній галузі.	Реклама у фармацевтичній галузі. Регулювання рекламної інформації законодавством України. Ефективні методи впливу на вибір відвідувачів аптек
1.9.	Організація рецептурного та безрецептурного відпуску лікарських засобів.	Організація рецептурного та безрецептурного відпуску лікарських засобів. Рецепт, функції рецепту. Види рецептів. Форми рецептурних бланків; структура, основні реквізити. Соціальне значення безоплатного і пільгового відпуску лікарських засобів та виробів медичного призначення. Завдання та функції відділу безрецептурного відпуску лікарських засобів. Фармацевтична опіка – протоколи, спілкування з відвідувачами аптек. Відповідальне самолікування. ОТС-препарати
1.10.	Організація роботи аптеки з товарними запасами.	Організація роботи аптеки з товарними запасами. Функції відділу запасів в аптеці. Штат відділу запасів. Функції завідуючого відділом запасів. Організація зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту. Устаткування і оснащення приміщень відділу запасів
1.11.	Автоматизація роботи аптеки	Автоматизація роботи аптеки Завдання автоматизації роботи аптеки. Категорії комп'ютерних програм. Основні комп'ютерні програми, що використовуються в роботі аптеки. Комп'ютеризація робочих місць персоналу аптеки
1.12.	Належна Аптечна Практика: стандарти якості аптечних послуг.	Належна Аптечна Практика: стандарти якості аптечних послуг. Належна аптечна практика: Стандарти якості аптечних послуг (Спільна настанова МФФ/ВООЗ з НАПМФФ/ВООЗ з НАПМФФ/ВООЗ з НАП). Встановлення стандартів належної аптечної практики. Головні ролі фармацевтів у суспільстві.
1.13.	Організація виготовлення і контролю якості лікарських засобів, та інших товарів аптечного асортименту	Організація виготовлення і контролю якості лікарських засобів, та інших товарів аптечного асортименту. Організація виготовлення екстемпоральних лікарських засобів. Внутрішньоаптечний контроль якості екстемпоральних ліків. Організація вхідного контролю ЛЗ та товарів аптечного асортименту. Обов'язки уповноваженої особи, яка проводить вхідний контроль якості ліків

1.14.	Дозування, фасування, пакування і оформлення довідпуску лікарських засобів.	Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску лікарських засобів. Дозування за масою: види вагів, метрологічні властивості вагів. Правила зважування на технічних і ручних вагах. Дозування за об'ємом. Дозування за краплями. Засоби механізації в технології твердих, рідких, м'яких лікарських засобів. Пакування і оформлення до відпуску твердих лікарських засобів. Пакування і оформлення до відпуску рідких лікарських засобів. Пакування і оформлення до відпуску м'яких лікарських засобів.
-------	---	--

6. Структура навчальної дисципліни (навчально-тематичний план викладання дисципліни)

Код теми	Назва освітнього модулю, теми	Денна форма навчання (90 годин)						
		Усього	лекції	семінарські	практичні	самостійна робота	індивід. робота	
Модуль 1 «Історичні аспекти розвитку медицини і фармації від стародавнього світу до сьогодення та організація фармацевтичного забезпечення населення»								
1.1.	Історія розвитку стародавньої фармації.	6	-	2	-	4	-	
1.2.	Історія фармації в епоху середньовіччя.	2	-	2	-	-	-	
1.3.	Розвиток медицини і фармації в Україні від Стародавньої Русі до кінця ХХ століття.	6	-	2	-	4	-	
1.4.	Фармація на сучасному етапі розвитку охорони здоров'я	6	-	2	-	4	-	
1.5.	Фармацевтична освіта в Україні.	6	-	2	-	4	-	
1.6.	Аптека – заклад охорони здоров'я.	4	-	2	-	2	-	
1.7.	Основи організації фармацевтичної інформації.	6	-	2	-	4	-	
1.8.	Реклама у фармацевтичній галузі.	6	-	2	-	4	-	
1.9.	Організація рецептурного та безрецептурного відпуску лікарських засобів.	8	-	4	-	4	-	
1.10.	Організація роботи аптеки з товарними запасами.	6	-	2	-	4	-	
1.11.	Автоматизація роботи аптеки	8	-	4	-	4	-	
1.12.	Належна Аптечна Практика: стандарти якості аптекних послуг.	6	-	2	-	4	-	
1.13.	Організація виготовлення і контролю якості лікарських засобів, та інших товарів аптекного асортименту	8	-	4	-	4	-	
1.14.	Дозування, фасування, пакування і оформлення довідпуску лікарських засобів.	6	-	2	-	4	-	
Модульна контрольна робота.		залік	6	-	2	-	4	-

Усього кредитів / годин за дисципліну		3/90		1,2/36		1,8/54	
Код теми	Назва освітнього модулю, теми	Заочна форма навчання (90 годин)					
		Усього	лекції	семінарські	практичні	самостійна робота	індивід. робота
Модуль 1 «Історичні аспекти розвитку медицини і фармації від стародавнього світу до сьогодення та організація фармацевтичного забезпечення населення»							
1.1.	Історія розвитку стародавньої фармації.	4	-	-	-	4	-
1.2.	Історія фармації в епоху середньовіччя.	4				4	-
1.3.	Розвиток медицини і фармації в Україні від Стародавньої Русі до кінця ХХ століття.	4	-	-	-	4	-
1.4.	Фармація на сучасному етапі розвитку охорони здоров'я	4	-	-	-	4	-
1.5.	Фармацевтична освіта в Україні.	8	-	2	-	6	-
1.6.	Аптека – заклад охорони здоров'я.	6	-	2	-	6	-
1.7.	Основи організації фармацевтичної інформації.	6	-		-	6	-
1.8.	Реклама у фармацевтичній галузі.	6	-		-	6	-
1.9.	Організація рецептурного та безрецептурного відпуску лікарських засобів.	8	-	2	-	6	-
1.10.	Організація роботи аптеки з товарними запасами.	6	-	-		6	-
1.11.	Автоматизація роботи аптеки	6		-	-	6	-
1.12.	Належна Аптечна Практика: стандарти якості аптечних послуг.	8	-	2		6	-
1.13.	Організація виготовлення і контролю якості лікарських засобів, та інших товарів аптечного асортименту	8	-	2		6	-
1.14.	Дозування, фасування, пакування і оформлення довідпуску лікарських засобів.	6	-	2	-	4	-
Підсумковий контроль МКР залік		4	-	2	-	2	-
Усього кредитів / годин за дисципліну		3/90		0,5/14		2,5/76	

7. Самостійна робота

Код теми	Зміст самостійної роботи	Обсяг СР (годин)	
		денна форма	заочна форма
1.1.	Історія розвитку стародавньої фармації. Охарактеризувати історію розвитку стародавньої фармації. Знати: Значення історії фармації як дисципліни. Емблема медицини. Медицина і фармація в рабовласницьких державах Стародавнього	4	4

	Сходу. Медицина Давнього Єгипту. Медицина і лікознавство Стародавньої Індії. Медицина Китаю. Медицина античної Греції, медичні школи. Життєдіяльність найвидатнішого лікаря старовини Гіппократа. Медицина в Стародавньому Римі. Описувати Учення Асклепіада, роботи Галена		
1.2.	Історія фармації в епоху середньовіччя. Охарактеризувати історію фармації в епоху середньовіччя. Знати: Розвиток алхімії в країнах Сходу. Медицина і фармація її Арабських Халіфатах. Видатні арабські вчені. Життєдіяльність найвидатнішого лікаря середньовіччя - Авіценни. Медицина і фармація в Західній Європі в період раннього середньовіччя, V-X століття. Описувати розвиток фармації в період «класичного» середньовіччя XI-XV століття. Салернська школа. Європейські університети. Медицина і фармація в Західній Європі в період пізнього середньовіччя (епохи Відродження). Основоположник ятрохімії Парацельс.	-	4
1.3.	Розвиток медицини і фармації в Україні від Стародавньої Русі до кінця XX століття. Охарактеризувати розвиток медицини і фармації в Україні від Стародавньої Русі до кінця XX століття. Становлення Київської держави і надання лікарської й медичної допомоги в Київській Русі. Знати: Напрями розвитку медицини в Київській Русі. Фармація й медицина України XIV-XVII ст. Відкриття перших аптек і медичних шкіл. Функції, роль і значення Аптекарського наказу. Лікарське обслуговування в Україні в першій половині XVIII століття. Відкриття вільних аптек, перспективи розвитку аптечної мережі. Описувати охорону здоров'я України в другій половині XVIII століття. «Аптекарський Статут», його значення для подальшого розвитку фармації. Надання лікарської допомоги на Галичині. Реформи в галузі фармації в кінці XIX століття. І з'їзд фармацевтів Галичини, його значення в розвитку фармації	4	4
1.4.	Фармація на сучасному етапі розвитку охорони здоров'я Охарактеризувати фармацію на сучасному етапі розвитку охорони здоров'я. Знати: Охорона здоров'я і фармація в США. Охорона здоров'я і фармація в Германії. Фармація в Австрії. Фармація в Данії. Фармація у Великобританії. Охорона здоров'я і фармація Австралії. Фармація в Канаді. Фармація в Словенії Описувати тенденції розвитку світового фармацевтичного ринку.	4	4
1.5.	Фармацевтична освіта в Україні. Охарактеризувати розвиток фармацевтичної науки на межі XIX-XX століть. Фармацевтична освіта в Україні. Знати: Підготовка фармацевтичних кадрів на теренах сучасної України. Історія становлення підготовки фармацевтичних кадрів. Підготовка фармацевтичних кадрів у незалежній Україні. Національний фармацевтичний університет. Історія, етапи розвитку і напрями діяльності. Описувати Фармацевтичний факультет НУОЗУ ім. П.Л.Шупика.	4	6
1.6.	Аптека – заклад охорони здоров'я. Охарактеризувати аптеку – заклад охорони здоров'я. Знати: . Основні завдання і функції аптеки. Організаційна	2	6

	структура аптеки. Номенклатура посад персоналу аптеки. Склад і призначення аптечних приміщень. Законодавчі та нормативні акти, що регулюють санітарно-протиепідемічний режим аптек. Вивчення санітарного стану аптеки (прибирання приміщень, миття аптечного посуду). Санітарно-просвітня робота серед населення Описувати зовнішнє оформлення аптечних установ.		
1.7.	Основи організації фармацевтичної інформації. Охарактеризувати фармацевтичну інформацію як складову науково-технічної інформації Знати: Основи організації фармацевтичної інформації. Фармацевтична інформація як складова науково-технічної інформації. Характеристика документальних та електронних джерел наукової інформації. Методика пошуку фармацевтичної інформації. Аналітико-синтетична обробка фармацевтичної інформації. Класифікація бібліотечних каталогів. Інформаційно-пошукові системи. Довідково-інформаційні фонди. Принципи вивчення потреби у фармацевтичній інформації. Форми і методи поширення інформації про лікарські засоби. Центри (відділи) інформації фармацевтичних підприємств. Основи організації фармацевтичної інформації в аптеці. Описувати бібліотечні каталоги, інформаційно-пошукові системи і довідково-інформаційні фонди.	4	6
1.8.	Реклама у фармацевтичній галузі. Охарактеризувати рекламу у фармацевтичній галузі Знати: Регулювання рекламної інформації законодавством України. Ефективні методи впливу на вибір відвідувачів аптек Описувати вимоги законодавства України	4	6
1.9.	Організація рецептурного та безрецептурного відпуску лікарських засобів. Охарактеризувати організацію рецептурного та безрецептурного відпуску лікарських засобів. Рецепт, функції рецепту. Види рецептів. Форми рецептурних бланків; структура, основні реквізити Знати: Соціальне значення безоплатного і пільгового відпуску лікарських засобів та виробів медичного призначення. Завдання та функції відділу безрецептурного відпуску лікарських засобів. Описувати фармацевтичну опіку – протоколи, спілкування з відвідувачами аптек. Відповідальне самолікування. ОТС-препарати	4	6
1.10.	Організація роботи аптеки з товарними запасами. Охарактеризувати функції відділу запасів в аптеці. Штат відділу запасів. Функції завідуючого відділом запасів. Знати: Організація зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту. Устаткування і оснащення приміщень відділу запасів Описувати устаткування і оснащення приміщень відділу запасів	4	6
1.11.	Автоматизація роботи аптеки Охарактеризувати автоматизацію роботи аптеки Знати: Завдання автоматизації роботи аптеки. Категорії комп'ютерних програм. Основні комп'ютерні програми, що використовуються в роботі аптеки. Комп'ютеризація робочих місць персоналу аптеки Описувати робочі місця персоналу аптеки	4	6

1.12.	Належна Аптечна Практика: стандарти якості аптечних послуг. Охарактеризовувати стандарти якості аптечних послуг Знати: Належна Аптечна Практика: Спільна настанова МФФ/ВООЗ з НАПМФФ/ВООЗ з НАПМФФ/ВООЗ з НАП. Встановлення стандартів належної аптечної практики. Головні ролі фармацевтів у суспільстві. Описувати ролі фармацевтів у суспільстві.	4	6
1.13.	Організація виготовлення і контролю якості лікарських засобів, та інших товарів аптечного асортименту Охарактеризовувати організацію виготовлення екстемпоральних лікарських засобів. Знати: Внутрішньоаптечний контроль якості екстемпоральних ліків. Організація вхідного контролю ЛЗ та товарів аптечного асортименту. Описувати обов'язки уповноваженої особи, яка проводить вхідний контроль якості ліків	4	6
1.14.	Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску лікарських засобів. Охарактеризовувати дозування за масою: види вагів, метрологічні властивості вагів. Знати: Правила зважування на технічних і ручних вагах. Дозування за об'ємом. Дозування за краплями. Засоби механізації в технології твердих, рідких, м'яких лікарських засобів. Описувати пакування і оформлення до відпуску твердих, рідких, м'яких лікарських засобів.	4	4
	Підсумковий контроль МКР залік	4	2

Індивідуальні завдання носять творчий, пошуковий характер, сприяють розвитку пізнавальної активності здобувачів освіти, що виконуються самостійно або під керівництвом викладача. Це додаткові завдання, що дозволяють здобувачу освіти поглибити свої знання з дисципліни та отримати додаткові бали, наприклад за виступ на конференції, друк тез відповідно до науково-дослідної теми кафедри, за призові місця в олімпіаді з дисципліни серед здобувачів освіти свого ЗВО і закладах вищої освіти України. Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачам освіти за індивідуальну роботу – 5 бали.

Тематика індивідуальних завдань, вимоги до звітування/захисту тощо, формується провідним викладачем дисципліни, які є елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни та затверджується кафедрою у відповідному порядку, підлягають перегляду кожного навчального року.

8. Виконання контрольних робіт для здобувачів заочної форми навчання

Виконання контрольної роботи є важливим елементом навчального процесу за заочною формою навчання, оскільки підготовка та виконання завдань контрольної роботи дозволяє самостійно оволодіти освітньою програмою навчальної дисципліни в міжсесійний період.

Протягом вивчення дисципліни здобувач освіти виконує одну контрольну

роботу в другому семестрі.

При виконанні контрольної роботи спочатку необхідно ознайомитися з навчальною програмою, силабусом курсу та підібрати рекомендовану літературу.

Методичні вказівки, які є елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни та затверджується кафедрою у відповідному порядку, підлягають перегляду кожного навчального року. Варіанти контрольних запитань вказані в методичних вказівках до контрольної роботи, яка додатково надається кожному здобувачу освіти окремо.

При виконанні контрольної роботи відповіді на запитання писати від руки розбірливо залишаючи місце для зауважень рецензента. В кінці роботи необхідно навести список використаної літератури, вказати дату написання і власний підпис.

Контрольна робота рецензується викладачами кафедри фармації, призначеними завідувачем кафедри. Кожна контрольна робота оцінюється окремо.

Кожна контрольна робота складається з 20 тестових запитань і 3 теоретичних запитань.

За результатами перевірки та рецензування контрольних робіт здобувачів освіти заочної форми навчання оцінюються за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («5», «4», «3», «2») з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання, які конвертуються в бали.

9. Перелік питань для підсумкового контролю

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкового контролю відповідно до зазначеної у навчальному плані форми (*залік*) розробляються провідним викладачем кафедри згідно із тематичним планом робочої програми навчальної дисципліни, є елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни та затверджується кафедрою у відповідному порядку, підлягають перегляду кожного навчального року.

10. Методи навчання

Для активізації процесу навчання здобувачів освіти в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

✓ *на семінарських заняттях* обговорюються основні проблеми теми; проводяться дискусії, спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу, які сприяють активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, формуванню самостійності суджень, умінню відстоювати власні думки, аргументувати їх на основі наукових фактів та сприяють оволодінню фундаментальними знаннями, допомагають розвивати логічне мислення, формувати переконання, оволодівати культурою толерантності.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи здобувачів освіти є чіткий контроль відвідування здобувачами освіти занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів в НУОЗ України імені П. Л. Шупика проводиться з використанням рейтингової системи (далі - ЄКТС), в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Поточний контроль здійснюється на кожному занятті відповідно конкретним цілям теми, під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачем освіти. При оцінюванні поточної діяльності здобувача освіти при вивченні дисципліни застосовуються види об'єктивного контролю теоретичної і практичної підготовки здобувачів освіти.

Формами проведення поточного контролю під час навчальних занять дисципліни включає в себе тестовий контроль (вхідний рівень знань) і традиційний усний або письмовий (вихідний рівень знань), що включає в себе перевірку рівня набутих знань і практичних навичок.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Поточна навчальна діяльність здобувачів освіти контролюється на заняттях на початку шляхом тестування (10 тестових завдань формату А) потім проводиться контроль теоретичної підготовки та здобутих практичних навичок (на протязі всього заняття). Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («5», «4», «3», «2») з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Здобувач освіти отримує оцінку на кожному занятті. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Оцінку «Відмінно» отримує здобувач освіти, який якісно виконав самостійну роботу студента (СРС), приймав активну участь в обговоренні найбільш складних питань з теми заняття, дав не менше 90% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання.

Оцінку «Добре» отримує здобувач освіти, який якісно виконав СРС, приймав участь в обговоренні складних питань з теми заняття, дав не менше 75% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання.

Оцінку «Задовільно» отримує здобувач освіти, який виконав СРС, не приймав активної участі в обговоренні найбільш складних питань з теми, дав не менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання.

Оцінку «Незадовільно» отримує здобувач освіти, який не якісно виконав або взагалі не виконав СРС, не приймав участі в обговоренні питань з теми заняття, дав менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестового завдання.

Конвертацію традиційної оцінки за заняття у бали наведено у таблиці *(для очної денної та заочної форми навчання)*.

Традиційна система	Конвертація у бали
«5»	10 балів
«4»	8 балів
«3»	6,0 балів
«2»	0 балів

Для здобувачів **очної (денної) та заочної форм** навчання модуль завершується заліком.

Всього під час вивчення дисципліни «Вступ у фармацію» буде проведено модульна контрольна робота, яка буде містити 5 завдань, серед яких 10 тестів і 4 питання. Всі п'ять завдань, за допомогою яких перевіряються теоретичні знання та практичні навички з різних тем дисципліни, що вивчається. Під час оцінювання модульної контрольної роботи здобувачу освіти виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («5», «4», «3», «2»), які конвертуються у бали.

Оцінку «Відмінно» (“5”) отримає здобувач освіти, який правильно відповів на 90-100 % тестів формату А та без помилок відповів на 4 поставлені питання.

Оцінку «Добре» (“4”) отримає здобувач освіти, який правильно відповів на 75-89% тестів формату А та який припустився окремих незначних помилок при відповідях на 4 поставлені питання .

Оцінку «Задовільно» (“3”) отримає здобувач освіти, який правильно відповів на 60 -74% тестів формату А та припустився значних помилок у відповідях при відповідях на 4 поставлені питання

Оцінку «Незадовільно» (“2”) отримає здобувач освіти, який відповів на менше, ніж 60 % тестів формату А та припустився грубих помилок у відповідях на 4 поставлені питання.

Конвертацію традиційної оцінки за модульну контрольну роботу у бали наведено у таблиці *(для денної та заочної форм навчання)*.

Традиційна система	Конвертація у бали
«5»	25 балів
«4»	20 балів
«3»	15 балів
«2»	0 балів

Для заочної форми навчання передбачено виконання **одна контрольна робота** з дисципліни «Вступ у фармацію». Результати перевірки та рецензування контрольної роботи здобувачів освіти заочної форми навчання оцінюються за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («5», «4», «3», «2») з

урахуванням затверджених критеріїв оцінювання (тотожних до оцінювання модульних контрольних робіт для денної форми навчання), які конвертуються в бали.

Конвертацію традиційної оцінки за контрольну роботу в бали наведено у таблиці

Традиційна система	Конвертація у бали
«5»	100 балів
«4»	80 балів
«3»	60 балів
«2»	0 балів

Кінцевий модульний контроль (залік):

Залік – це форма кінцевого контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу дисципліни на підставі результатів поточного навчання, виконання індивідуальних і контрольних заходів. При виставленні заліку за дисципліну враховується накопичена здобувачем освіти кількість балів за поточне навчання. Зарахування дисципліни здобувачеві освіти проводиться відповідно до загальної кількості накопичених ним балів, яка має бути не меншою, ніж мінімально необхідна і складає 111 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти за залік:

Нарахування балів за дисципліну *(для очної денної форми навчання)*:

Кількість занять	Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота кількість	Оцінювання				IPC	Сума балів за поточне навчання	Сума балів за дисципліну
	«5»	«4»	«3»	«2»		«5»	«4»	«3»	«2»			
	17	10	8	6		0	1	25	20			

IPC* - індивідуальна робота студента

Нарахування балів за дисципліну *(для заочної форми навчання)*:

Кількість занять	Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота кількість	Оцінювання				Контрольна робота				IPC	Сума балів за поточне навчання	Сума балів за дисципліну
	5	4	3	2		Оцінювання				Оцінювання						
	5	4	3	2		5	4	3	2	5	4	3	2			
7	10	8	6	0	1	25	20	15	0	100	80	60	0	5	0-200	0-200

Загальний розподіл балів за результатами навчання

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
200 балів		залік/екзамен	
170 – 200	A	Зараховано	відмінне виконання
155 – 169	B		вище середнього рівня
140 – 154	C		загалом хороша робота
125 – 139	D		непогано
111 – 124	E		виконання відповідає мінімальним критеріям
60 – 110	FX	не зараховано	необхідне перескладання
1 – 59	F		необхідне повторне вивчення дисципліни

12. Рекомендований бібліографічний список

Основна література

1. Pharmacy Student Survival Guide, 2e/ Ruth E. Nemire, Karen L. Kier// - 2019 UK
2. Вступ у фармацію. Історія медицини та фармації: метод. рек. для аудиторної та самостійної роботи студентів заочної форми навчання / А.А. Котвицька, В.В. Горбаньов, О.О. Суріков та ін. Х.: Вид-во НФаУ, 2016. 65 с.
3. Громовик Б.П. Організація роботи аптек: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – видання 2-ге, виправл. і доповн. Вінниця: Нова книга, 2005. 272 с.
4. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» 2-е вид. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2013. Т. 1. 1128 с.
5. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» – 2-е вид. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. Т. 2. 724 с.
6. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» – 2-е вид. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. Т. 3. 732 с.
7. Історія медицини та фармації: навч. посіб. для студентів вищ. фармац. навч. закл. Та фармац. ф-тів ВНЗ МОЗ України / А.А. Котвицька, В.В. Горбаньов, О.О. Суріков та ін. Харків: НФаУ «Золоті сторінки», 2016. 168 с.
8. Історія фармації України / Р.В. Богатирьова, Ю.П. Спіженко, В.П. Черних та ін. Х.: Прапор, Вид-во УкрФа, 1999. 799 с.
9. Мнушко З.М. Історія медицини та фармації / З.М. Мнушко, О.І. Шевченко, О.В. Шевченко та ін. Х.: Вид-во НФаУ; Золоті сторінки, 2009. 208 с.
10. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення: нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова та ін.; За ред. А.С. Немченко. Харків: НФаУ «Золоті сторінки», 2015. 360 с.
11. Основи організації діяльності аптек у питаннях та відповідях: Навчальний посібник / Під загальною редакцією: А.С. Немченко. Х.: НФаУ, 2015. 73 с.
12. Сметаніна К.І. Вступ у фармацію: конспект лекцій / Катерина Іванівна Сметаніна – Луцьк : Завжди Поруч, 2022. – 126 с.
13. Сятиня М.Л. Історія фармації: навчальний посібник для вищих навчальних закладів. Львів, 2002. 660 с.
14. Тенденції розвитку світової фармації. URL:http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/upr_ekon/lectures_stud/uk/pharm/prov_pharm/ptn/%D0%86%D1.html
15. Фармацевтична енциклопедія / Голова ред. ради та автор передмови В.П. Черних.К.: Моріон, 2018. 848 с.

Додаткова література

1. Бенюх Н.Ф. Історія фармації Галичини (XIII – XXст.). Львів : Атлас, 1999. 216 с.
2. Драч О. О., Борисенко Н. М. Історія медицини і фармації. Черкаси: Черкаська Медична Академія, 2018. 244 с.
3. Мейсон П. Фармація у Великій Британії// Фармац. журн. 2002. №1. С. 32-35.
4. Міл. Дж.В.Ф., Нельсен Д. Громадська фармація в Данії//Фармац. журн.2002. №2. С. 15 – 19.
5. Наказ МОЗ України № 197 від 07.09.93 р. «Про затвердження Інструкції по приготуванню в аптеках лікарських форм з рідким дисперсійним середовищем».
6. Наказ МОЗ України № 275 від 15.05.2006 р. (редакція 2024р.) «Інструкція із санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів».
7. Наказ МОЗ України № 360 від 19.07.2006 р. (редакція 2024р.) «Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби і виробу медичного призначення, порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог замовлень».
8. Наказ МОЗ України № 44 від 16.02.93 р. (редакція 2023 р.) «Про організацію зберігання в аптечних установах різних груп лікарських засобів та виробів медичного призначення».
9. Наказ МОЗ України № 812 від 17.10.2012 р. (редакція 2024 р.) «Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки».
10. Трохимчук В.В., Садовник О.В., Борищук В.О. Славетні імена фармації м. Києва 1964-2021 рр.- К.:Фенікс, 2023.- 180 с.

Інформаційні ресурси

11. Державний реєстр лікарських засобів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsite.nsf/all/shlist?opendocument>.
12. Державний формуляр лікарських засобів. Випуск чотирнадцятий. / МОЗ України, 2024.– /Інтернет ресурс - <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
13. Нормативно-директивні документи МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [/http:// mozdocs.kiev.ua](http://mozdocs.kiev.ua)
14. Фармацевтичний журнал: науково-практичний журнал - <https://pharmj.org.ua/index.php/journal>
15. Щотижневик «Аптека» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://www.apteka.ua/>

Лист перегляду (актуалізації) робочої програми навчальної дисципліни

№	Висновок щодо актуальності РПНД*	Дата перегляду	№ протокол у кафедри	Підпис викладача	Підпис гаранта ОПП	Підпис завідувача кафедри

*У колонці «Висновок щодо актуальності РПНД» зазначити висновок кафедри, щодо перегляду (актуалізації): *актуалізовано; необхідно внески зміни у такі розділи (із їх зазначенням); внесені зміни у розділ; замінено сторінки №; тощо.*